

DE WITTE STOK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Oktober – November – December
Nr. 4 2019
Afgiftekantoor Brussel X
Erkenningsnummer: P008624

- Liefde voor muziek dankzij ukelele
- Diabetes en netvliesandoeningen
- Muzikale Victor ontmoet de koningin
- Nieuw diensthoofd Sociale dienst
- Terugblik BrailleTech
- Onder Ons

brailleliga^{vzw}

Engelandstraat 57
1060 Brussel
Tel.: 02 533 32 11
IBAN: BE11 0000 0000 4848
BIC: BPOTBEB1

DE WITTE STOK

Redactie en coördinatie: Christine Massin.

Hebben meegewerkt aan dit nummer: Lieve Loubers, Charlotte Santens, Alessandro Rastelli, Astrid de Pret, Christine Stiennon, Catherine Claeys, Bruno Liesen, Catherine Dosen, Michèle Dubois, Ineke Godts, Julien Rolin.

Foto's: Lieve Loubers, VRT – Joris Bulckens, Dafina Draganova, Alessandro Rastelli, FTPL (Fédération Touristique Province de Liège).

Druk: Impresor • Ariane by Image Services.

Abonnement: € 10 te storten op rekeningnummer IBAN: BE11 0000 0468 0248 BIC: BPOTBEB1 met vermelding: "Abonnement Witte Stok". Gratis voor blinde en slechtziende personen en voor schenkers van elke gift vanaf € 40. Beschikbaar op Daisy-cd en op onze website: www.braille.be.

Contact: Brailleliga vzw, Engelandstraat 57 – 1060 Brussel

Tel.: 02 533 32 11 – Fax: 02 537 64 26 – E-mail: info@braille.be.

Verantwoordelijke uitgever: Michel Magis, Engelandstraat 57 – 1060 Brussel.

- Help ons verspilling te vermijden: indien u verhuist, er fouten in uw gegevens voorkomen of indien u dit tijdschrift meerdere malen ontvangt, ... gelieve ons te verwittigen!
- De Brailleliga verwerkt uw persoonlijke gegevens in overeenstemming met uw rechten en plichten, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Als u vragen heeft over de verwerking van uw gegevens, kan u ons privacybeleid raadplegen op www.braille.be. Om uw gegevens te raadplegen, aan te passen, te verwijderen of voor alle andere vragen, kan u contact met ons opnemen per post of via info@braille.be.
- Als u De Witte Stok niet wenst te ontvangen, stuur ons dan een brief via de post of via info@braille.be.
- We kunnen het niet vaak genoeg herhalen: laat u niet misleiden door oneerlijke personen. De Brailleliga verkoopt niets, noch van deur tot deur, noch op de openbare weg.
- De Brailleliga wijst er nogmaals op dat zij een neutrale vereniging is, gehecht aan de democratische waarden en actief in het hele land. Zij staat ten dienste van alle blinde en slechtziende personen.

IN DIT NUMMER:

De tand des tijds	p. 1
Ukelele, het instrument dat bij iedereen een lach op het gezicht tovert	p. 2
Diabetes en netvliesandoeningen: hoe voorkomen en behandelen?	p. 6
Muzikale Victor zet het koninklijk paleis op stelten	p. 12
Nieuw diensthoofd van de Sociale dienst	p. 16
Een macula-dieet	p. 18
BrailleTech 2019 in het teken van technologie!	p. 20
BrailleTech 2019: enkele workshops in detail... ..	p. 23
De adviserende taak: meer nodig dan ooit tevoren	p. 26
De Brailleliga komt naar je toe	p. 31
Scala zingt 'Meisjesnamen' voor onze 100 jaar	p. 35
Vrijwilligers in de kijker: achter de schermen bij de Tombola	p. 37
Onze vreugde, ons verdriet	p. 39

ONDER ONS

- 20 km door Brussel: speciale verjaardagseditie!
- Lion-Francout prijs 2020.
- Nieuws van de BrailleShop: Onze beste wensen!
- Nieuws van de Sociale dienst: Parkeerkaart - Bedragen tegemoetkomingen FOD Sociale Zekerheid - Nieuw statuut voor werklozen met ernstige beperking - Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) - Vast remgeld bij kinesitherapie - Vernieuwing e-loket 'Mijn VAPH' - Kinderen die lang wachten op PAB starten met een budget - Aankoop van een energiezuinige wasmachine of koelkast.
- Nieuws van de Dienst begeleiding en hulp in het dagelijks leven: Module ADL bij kinderen - Modules koken en iPad en iPhone.
- Nieuws van de Spelothek.
- Nieuws van de Dienst vrijetijdsbesteding: Activiteiten januari – februari – maart 2020.

DE TAND DES TIJDS.

De tijd vliegt voorbij. Alweer een jaar dat binnenkort verstrijkt. 2020 komt met rasse schreden dichterbij.

Weldra blaast de Brailleliga honderd kaarsjes uit.

Hoewel er op waarde geen leeftijd staat, kan leeftijd een schitterende troef zijn voor wie zich weet aan te passen. Zo kan een lang leven het bewijs leveren van legitimiteit. Relevant en jong van geest blijven, en de vinger aan de pols van de leden blijven houden, ... het is een hele uitdaging om de tand des tijds te doorstaan en niet onder de vele jaren gebukt te gaan.

Dankzij technologische ontwikkelingen zijn er vandaag meer middelen dan ooit tevoren voorhanden om personen met een visuele handicap meer autonomie te geven. In het licht daarvan blijft de Brailleliga, als gespecialiseerde en ervaren organisatie, relevant door haar leden te helpen om die nieuwe hulpmiddelen aan te schaffen en onder de knie te krijgen met het oog op (herwonnen) autonomie.

Onze trouwe lezers – diegenen die al lang of minder lang ons tijdschrift lezen - weten maar al te goed hoe we streven naar een almaar verregaandere inclusie, en hoe we onszelf daarvoor telkens weer heruitvinden in een wereld die razendsnel verandert.

Onze honderdste verjaardag vormt dé gelegenheid bij uitstek om hulde te brengen aan de vele personen wier visie bepalend bleek voor de organisatie. Het is ook het uitgelezen moment om onze medewerkers te eren. Net als hun voorgangers stellen zij hun ervaring ten dienste van de Brailleliga, om van de organisatie dé referentie te maken inzake visuele handicap.

Maar als de Brailleliga haar op lange termijn heeft kunnen vestigen, is dat ook te danken aan de steun van onze vrijwilligers en schenkers die hun tijd en middelen hebben gegeven. We zijn er trots op om jullie aan onze zijde te hebben. Voor jouw trouwe en gulle steun in het verleden en de toekomst, een grote DANKJEWEL!

Prettige eindejaarsfeesten, en tot in maart 2020!

UKELELE, HET INSTRUMENT DAT BIJ IEDEREEN EEN LACH OP HET GEZICHT TOVERT.

Gaby Goovaerts, therapeute bij onze Dienst vrijetijdsbesteding (DVT) geeft sinds afgelopen jaar lessenreeksen Ukelele aan blinde en slechtziende leden van de Brailleliga. De lessen zijn heel populair en dus altijd snel volzet. Na de cursus kennen de deelnemers alle basisprincipes van het bespelen van Ukelele, ze kennen de meeste basisakkoorden en er worden verschillende liedjes aangeleerd. Gaby vertelt ons meer over het fantastische instrument.

Hoe ben je op het idee gekomen om lessen Ukelele te geven?

“Sinds mijn twaalfde speel ik gitaar, ik heb dan ook een grote voorliefde voor snaarinstrumenten. De Ukelele heeft een bijzondere aantrekkingskracht op velen, zowel op volwassenen als op kinderen. Het instrumentje wordt tegenwoordig ook vaak aangeleerd aan leerlingen in opleiding tot leerkracht, kleuterleidster e.d. in plaats van de blokfluit die al “eeuwen” aangeleerd werd in de muzieklessen in de hogescholen. De Ukelele is een koddig, piepklein instrumentje dat al vanaf je het tevoorschijn tovert, bij de meesten meteen een glimlach opwekt. Daarom is het ook geen super prestatiegericht instrument, er zit geen druk achter. Het hoeft niet perfect te klinken, dat maakt het nog eens extra toegankelijk.”

Heeft muziek/de Ukelele een specifieke invloed op blinde en slechtziende personen?

“Als je van muziek houdt, en er ook van houdt om zelf muziek te maken, heeft de Ukelele sowieso een ontspannende invloed. Maar dat geldt net zo goed voor mensen zonder een visuele handicap. Wanneer je een

instrument bespeelt, moet je je er volledig op concentreren. Er is dus geen tijd om te piekeren over je dagelijkse beslommingen. Je hoofd wordt er helemaal leeg van, er is enkel plaats voor de muziek die je aan het

maken bent. Daarnaast is muziek maken en dus ook de Ukelele een geweldige uitlaatklep voor spanningen. Je kan er al je frustraties in kwijt.”

Gaby leert vingerzettingen aan.

Hoe ga je te werk om personen met een visuele handicap Ukelele aan te leren?

“In deze cursus is er geen kennis van notenleer vereist voor het bespelen van de Ukelele. Er komen dus ook geen partituren aan te pas. We spelen met zogeheten ‘akkoorden’. We spreken van een akkoord vanaf het moment dat we twee of meer noten of tonen tegelijkertijd spelen. Akkoorden worden voorgesteld op diagrammen. Deze diagrammen tonen waar precies op de snaren je jouw vingers moet zetten en de snaar moet indrukken. Wanneer je de snaar indrukt, verandert de klank van de snaar (wordt hoger) en speel je eigenlijk een noot. Het tegelijkertijd indrukken van meerdere snaren op verschillende plaatsen vormt een akkoord. Die combinaties van plaatsen waar verschillende snaren tegelijk door verschillende vingers ingedrukt moeten worden, noemen we de ‘vingerzetting’ van een akkoord. Deze vingerzettingen moeten de leerlingen uit het hoofd leren. In de cursus leren ze 21 basisakkoorden.”

Hoe leren jouw leerlingen deze vingerzettingen uit het hoofd?

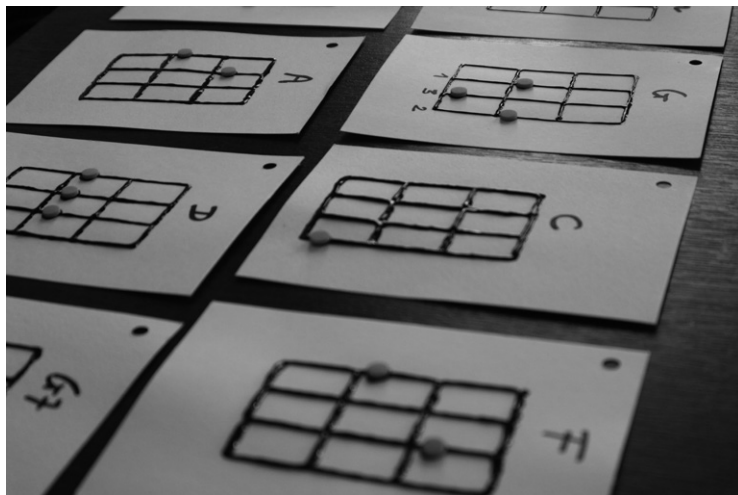
“Ik heb de vingerzettingen van deze 21 basisakkoorden in reliëf op kaartjes

gezet voor elke leerling afzonderlijk. Voor elke groep van maximum 5 leerlingen zit ik toch gemakkelijk aan zo'n honderdtal kaartjes. Maar niet iedereen kan zich oriënteren op deze reliëfkaartjes. Er bestaat dus ook van elk akkoord een beschrijving. Daarnaast heb ik ook een cursus in grootletterdruk gemaakt die digitaal wordt verzonden naar elke leerling. In deze cursus staan alle basisprincipes van het bespelen van de Ukelele, beginnend met het beschrijven van elk onderdeelje van het instrument en waarvoor het dient, een beschrijving van hoe je het instrument vasthoudt en bespeelt, tips en tricks voor de uitvoering van verschillende slagpatronen, tot en met de liedjesteksten met de akkoorden van alle liedjes die in de cursus aan bod komen.

Alle liedjes worden bovendien ook nog op een audiobestand aan alle leerlingen doorgestuurd."

*De kaartjes met de
akkoorden in reliëf die
Gaby zelf maakte.*

We hebben ons laten vertellen dat je een ludieke manier hebt bedacht om liedjes aan te leren. Kan je hier iets meer over vertellen?

"Bij alle liedjesteksten die op de markt te vinden zijn (op partituren, YouTube, enz.) staan de akkoorden boven de woorden van de liedjestekst genoteerd. Spraakherkenningsprogramma's lezen bijgevolg eerst de regel met akkoorden en daarna de regel van de liedjestekst. Er bestaat echter geen enkele verbinding tussen beide regels. Blijft dus de vraag welk akkoord op welk moment, vanaf welk woord in de tekst, gespeeld dient te worden. Daarom herwerk ik elke liedjestekst en zet de akkoorden niet

boven de liedjestekst maar in de liedjestekst en meer bepaald net vóór het woord waar het akkoord gespeeld dient te worden. Een voorbeeld uit het lied ‘Zeven dagen lang’: ‘Er is een C voor F C (...) Drinken we Am G Am’ ”

“Tijdens de les worden er ook vaak geluidsopnames met een GSM gemaakt. Op deze audiobestanden kunnen de leerlingen terugvallen wanneer ze thuis aan het oefenen zijn. Ik leer hen ook via internet zelf aan de slag te gaan. Ze krijgen dus veel verschillende werkmethodes aangeleerd, ze kiezen zelf wat voor hen het makkelijkste is.”

Heb je nog een gouden tip voor iemand die graag Ukelele (of een ander instrument) wilt aanleren?

“Je zal het niet leren door je Ukelele thuis op een stoel te laten staan! Maar gelukkig heb ik al gemerkt dat alle deelnemers bijzonder gemotiveerd zijn!”

We hebben jou steeds nodig.

De vraag naar ondersteuning in het dagelijkse en professionele leven neemt toe in Brussel net als in de regio's. Als je ons wilt helpen bij het ontwikkelen van ondersteunende diensten die personen met een visuele handicap in staat stellen om hun zelfstandigheid te (her)winnen en om (opnieuw) de smaak van het leven te pakken te krijgen, dan kan je dit doen door middel van het bijgevoegde overschrijvingsformulier. De Brailleliga dankt je hiervoor.

DIABETES EN NETVLIESAANDOENINGEN: HOE VOORKOMEN EN BEHANDELEN?

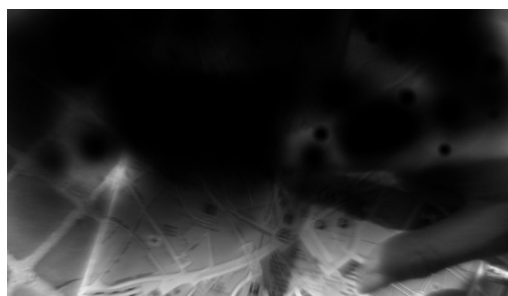
Diabetes komt overal ter wereld steeds meer voor. Je zou verwachten dat ook de bijhorende complicaties, vooral wat het zicht betreft, steeds vaker zouden voorkomen. De vooruitgang op het vlak van screening en behandelingen zorgt vandaag de dag voor een daling van het aantal ernstige gevallen. Uitleg door dr. Dafina Draganova, oogarts in de Brusselse universitaire ziekenhuizen Brugmann en Sint-Pieter.

Welke oogaandoeningen zijn het gevolg van diabetes?

“Diabetes is enerzijds een risicofactor voor de ontwikkeling van een reeks oogziekten bij de algemene bevolking. Anderzijds is het de causale factor van het oogletsel dat diabetische retinopathie wordt genoemd. Dat is een van de klassieke complicaties van diabetes.”

Normaal zicht.

*Glasvochtbloeding bij
proliferatieve diabetische retinopathie.*

Diabetische maculopathie.

“Diabetes verhoogt het risico op de ontwikkeling van cataract, glaucoom, ooginfecties, droge ogen, verlamming van de oogspieren, ischemische optische neuropathie en retinale vasculaire occlusies.”

Dr. Dafina Draganova.

Wat zijn de oorzaken van diabetische retinopathie?

“Een teveel aan suiker in het bloed verzwakt de wanden van de vele kleine bloedvaatjes (haarvaten) in het lichaam. De vascularisatie van het netvlies wordt in hoofdzaak verzekerd door dit type bloedvat, waardoor het erg gevoelig is.”

“De verzwakte haarvaten verliezen hun dichtheid en raken verstopt. Dit veroorzaakt enerzijds pijn door zuurstofgebrek (ischemie) in het perifere netvlies en zwelling (oedeem) in het centrale deel van het netvlies (macula).”

“Retinale ischemie heeft de neiging zich te verspreiden en in de gevorderde stadia veroorzaakt het nieuwe defecte netvliesvaten (het zogenoemde proliferatieve stadium) die tot ernstige complicaties kunnen leiden, zoals intraoculaire bloedingen, netvliesloslating of neovasculair glaucoom. Oedeem in het midden van het netvlies leidt tot een vermindering van de gezichtsscherpte die aanzienlijk kan zijn en slechts gedeeltelijk omkeerbaar is.”

Zijn er voortekenen?

“Het is belangrijk om te weten dat diabetische retinopathie tot in zeer vergevorderde stadia compleet asymptomatisch kan zijn. In geval van een macula-oedeem is het mogelijk dat de patiënt een wazig zicht heeft, vervormde letters ziet bij het lezen, een vlek ziet in het centrale gezichtsveld en problemen ondervindt bij het waarnemen van kleuren.”

Hoe voorkomen? Waarom is regelmatige screening belangrijk?

“Diabetische retinopathie kan worden voorkomen door een zorgvuldige controle van de bloedsuikerspiegel en van de cardiovasculaire risicofactoren die vaak geassocieerd worden met diabetes (hoge bloeddruk, dyslipidemie, roken, slaapapneusyndroom).”

“Het is van cruciaal belang dat diabetespatiënten minstens eenmaal per jaar worden gescreend. Diabetische retinopathie kan immers asymptomatisch zijn. Als een retinopathie in het (minieme) beginstadium wordt ontdekt, is dat een waarschuwingssignaal voor de patiënt en zijn endocrinoloog. In dit stadium is de retinopathie mogelijk nog omkeerbaar: het perfect onder controle houden van de diabetes en de cardiovasculaire risicofactoren kan de aandoening doen verdwijnen of voorkomen dat ze verder uitbreekt.”

“Als retinopathie/maculopathie in een verder gevorderd stadium – maar zonder ernstige complicaties – wordt ontdekt, kan dit tijdig worden behandeld en kan het centrale en perifere zicht behouden blijven.”

Ontwikkelen alle mensen met diabetes een oogaandoening?

“Het antwoord is ‘nee’. Bij patiënten met diabetes type 2, als de diabetes vroegtijdig werd gediagnosticeerd, dus als de patiënten niet enkele maanden/jaren hyperglycemisch zijn gebleven voordat ze behandeld werden, en als de diabetes en de cardiovasculaire risicofactoren goed onder controle zijn, is het mogelijk dat zij geen diabetische retinopathie ontwikkelen.”

“Bij diabetes type 1 is de situatie iets anders vanwege de langere duur van

de ziekte bij de patiënten die er al sinds hun kindertijd aan lijden. In deze gevallen komt het minder vaak voor dat er geen tekenen van retinopathie opduiken. Toch kan ook hier een goed evenwicht van de diabetes helpen om de schade aan het netvlies te beperken en een normaal zicht te behouden.”

Lopen bepaalde bevolkingsgroepen meer risico dan andere?

“Mensen met een slecht gecontroleerde diabetes, een langere diabetesduur en cardiovasculaire risicofactoren, zoals hoge bloeddruk, dyslipidemie, roken of slaapapneusyndroom, lopen meer risico op de ontwikkeling van diabetische retinopathie.”

Komen diabetesgerelateerde oogaandoeningen in België steeds vaker voor?

“De prevalentie van diabetes neemt wereldwijd toe en België is geen uitzondering. Aangezien het totale aantal mensen met diabetes toeneemt, is het logisch dat ook het aantal mensen met diabetische retinopathie toeneemt. Maar dankzij de vooruitgang op het vlak van screening en dankzij de beschikbare en tijdig verstrekte behandelingen, zal het aantal patiënten met ernstige diabetische retinopathie in verhouding echter afnemen. Dit stellen we nu al vast in vergelijking met de situatie 20 jaar geleden in België.”

Welke behandelingen zijn mogelijk, en wat zijn de resultaten en de beperkingen ervan?

“De eerste behandeling voor diabetische retinopathie is het zo strikt mogelijk onder controle houden van de bloedsuiker en van de cardiovasculaire risicofactoren. Alvorens over te gaan tot oogheelkundige behandelingen moet er in die zin een inspanning worden geleverd. Een goede communicatie tussen de oogarts, de behandelend arts en de endocrinoloog is van essentieel belang.”

“Wanneer bij de patiënt diabetische retinopathie in een gevorderd stadium (ernstig preproliferatief of proliferatief) wordt vastgesteld, voert de oogarts een laserbehandeling van de netvliesrand uit. Het doel van deze

behandeling is de retinopathie te stabiliseren en ernstige complicaties te voorkomen. De behandeling wordt in meerdere sessies uitgevoerd. Zodra de behandeling voltooid is, moet deze niet meer worden overgedaan.”

“Oedeem centraal in het netvlies kan worden behandeld door het oog (regelmatig en vaak chronisch) te injecteren met anti-VEGF¹ of corticoïden, en/of met een laser. In het stadium waarin ernstige complicaties opduiken, zijn soms chirurgische behandelingen nodig.”

De nieuwe anti-VEGF-behandeling door injectie in het oog is vrij recent en lijkt betere resultaten te bieden dan de andere behandelingen (beter zicht, minder bijwerkingen, ...): hoe ver staat het hiermee?

“Anti-VEGF-injecties worden gebruikt om oedeem centraal op het netvlies te behandelen. Deze inspuitingen zijn efficiënt en hebben een goed veiligheidsprofiel. Deze behandeling is symptomatisch en niet genezend. Ze moet dus zeer regelmatig worden herhaald. Daarnaast bestaan er een aantal terugbetalingscriteria waaraan de patiënt moet voldoen om in aanmerking te komen voor terugbetaling (waaronder een goed onder controle gehouden diabetes, wat moet worden aangetoond via bloedonderzoek). Hoewel deze inspuitingen zeer nuttig zijn geweest bij de behandeling van macula-oedeem, zijn ze niet in alle gevallen de oplossing. Er is altijd ruimte voor andere types behandelingen zoals laserbehandelingen of het injecteren van corticoïden.”

Zijn deze behandelingen pijnlijk, hinderlijk, duur, ...?

“Laserbehandelingen worden in overleg uitgevoerd. Een laserbehandeling in het midden van het netvlies is niet pijnlijk. Het laseren van de rand van het netvlies kan door sommige patiënten als pijnlijk worden ervaren. In het UVC Brugmann beschikken we momenteel over een nieuw type laser

¹ Anti-VEGF, in het Engels: vascular endothelial growth factor, i.e. vasculaire endotheliale groeifactor.

dat ons toelaat om de behandeling met een uitstekend comfort voor de patiënt uit te voeren.”

“De intravitreuse injecties worden uitgevoerd onder plaatselijke verdoving en onder strikt steriele omstandigheden in een speciale ruimte of in een operatiekwartier. De gevoeligheid van de patiënten varieert, maar de meesten voelen slechts een klein ongemak op het moment van de injectie.”

“De behandelingen kunnen hinderlijk zijn wanneer ze gepaard gaan met frequente bezoeken aan de oogarts. Het is belangrijk om het behandelingsplan aan de patiënten uit te leggen en met hen de haalbaarheid ervan te bespreken. Wanneer de patiënten actief betrokken worden bij hun verzorgingsplan, wordt de behandeling als minder hinderlijk ervaren.”

“Wat de kosten betreft, is er in België een uitstekende dekking voor diabetesgerelateerde behandelingen en deze factor is niet beperkend.”

Als u advies zou moeten geven aan diabetespatiënten, welk advies zou dat dan zijn?

“We ondergaan de toekomst niet, we maken hem.’ Je kan de toekomst van je gezondheid en je zicht beïnvloeden door alles in het werk te stellen om je diabetes onder controle te houden. Laat je niet ontmoedigen, blijf gemotiveerd en optimistisch!”

Bedankt aan prof. Postelmans voor de zorgvuldige proeflezing.

MUZIKALE VICTOR ZET HET KONINKLIJK PALEIS OP STELTEN.

Victor (8 jaar) is blind en kreeg dankzij het televisieprogramma ‘Merci voor de muziek’ de kans om Koningin Mathilde te ontmoeten. Hij speelde conga’s en slaagde er zelfs in om een lach- en applausband met haar te maken. Hij vertelt over deze unieke ervaring.

“Het was heel spannend om naar het paleis te gaan. Koningin Mathilde is heel lief en vriendelijk. Ze praat met een Frans accent en dat vind ik mooi en een beetje grappig. Ze heeft me knuffels gegeven en heeft me geholpen om naar de conga’s te gaan. Op het slotconcert was ze blij dat ik mijn brief in braille voor haar heb voorgelezen”, vertelt Victor. “Ze heeft goed mee gelachen toen ik met mijn Daisyspeler een lachband wou opnemen. Ze heeft ook veel geklapt en dat vind ik leuk. We hebben er ook een broodje gegeten uit een koninklijk bord. Ik kon de randjes en versiering goed voelen. Dat was goudkleurig zei mijn mama.”

Tijdens de opnames ontmoette hij ook Bart Peeters en Nora Gharib. “Bart Peeters kon me wel rustig maken en soms deed hij heel zot. Hij is heel vriendelijk en soms ook een beetje streng. Hij liet me dingen raden in het paleis zoals of een kamer groter of kleiner was dan de vorige of zeggen wanneer we door de poort naar binnen stapten. Hij heeft eerst ook samen met mij op de conga’s gespeeld en moedigde me aan om mijn brief voor te lezen. We zijn vrienden geworden”, zegt een fiere Victor.

Victor speelt conga's (© VRT – Joris Bulckens).

“Nora is heel leuk en heeft een zachte stem. Ze zei dat ze altijd als laatste wilt klappen bij een applaus maar ik wil dat ook. Ik heb het elke keer tot het laatste volgehouden. Daar moest ik mee lachen. Ze heeft me geholpen met mijn kleren en ook om achter de schermen de trap te nemen.”

Jong geleerd is oud gedaan.

Victor volgt al muziekles van zijn 4 jaar. “Mijn papa speelt drum als hobby. Ik mag op zijn oude drumstel spelen. Eerst speelde ik op één trom of één cymbaal. Dan leerde papa mij op een gans drumstel spelen”, legt hij uit.

“Als iemand goed uitlegt waar alles staat en als ik het eerst eens mag voelen, dan kan ik meestal wel alles terugvinden om erop te slaan. Papa leert me ritmes aan of ik luister goed naar de muziek. Conga heb ik thuis leren spelen maar ook bij de muzieklus. Mijn papa gaat altijd mee naar de les en dan spelen we vaak samen muziek”, weet Victor te vertellen. Maar het langst

speelt hij al piano. Hij vindt het leuk om allerlei bekende liedjes na te spelen voor familie of vrienden. Victor vindt het ook leuk om samen met zijn zus Nora muziek te maken en te zingen. “Zij is heel trots op haar broer dat hij zo muzikaal is en durft optreden voor heel veel mensen”, zegt Sofie, de mama van Victor.

Muziek verbindt.

Voor de ouders van Victor was het dan ook een uniek moment. “We zijn de koningin en iedereen dankbaar die meegewerkt heeft om Victor en de andere kinderen te erkennen in hun talenten en hen uit te dagen en te ondersteunen om samen een liedje met een boodschap te brengen. Het is hartverwarmend om te zien hoe de kinderen die mekaar niet kenden, op korte tijd elk apart

Een unieke ervaring voor iedereen (© VRT – Joris Bulckens).

maar ook samen hebben kunnen schitteren op het slotconcert. Het is ons heel duidelijk geworden dat muziek verbindt!”

Ook in de Brailleliga is Victor geen onbekend gezicht. “Victor gaat heel graag mee op kamp. Hij vindt dat de begeleidsters heel lief zijn en vindt het fijn om andere blinde en slechtziende kinderen te leren kennen en met hen te spelen. Nadien is hij fier op wat hij geleerd heeft zoals zelf zijn drinken in een glas gieten”, vertelt Sofie.

“Als ouders merken we dat Victor groeit in zijn zelfredzaamheid maar ook als persoontje door aan de kampen en activiteiten deel te nemen. Het ontmoeten van andere blinde en slechtziende kinderen vinden we daarbij ook een belangrijke factor”, besluit ze.

‘Victor samen met Nora Gharib (© VRT - Joris Bulckens).’

NIEUW DIENSTHOOFD VAN DE SOCIALE DIENST.

Ineke Godts is al sinds 2005 aan de slag als maatschappelijk assistente bij de Sociale dienst van de Brailleliga voor de regio Vlaams-Brabant. Dag op dag, 14 jaar later, is ze sinds 1 augustus officieel diensthoofd van de Sociale dienst.

Je hebt Magda Van Waes gekend als diensthoofd. Wat heb je van haar geleerd?

“Magda is bijna veertien jaar lang mijn diensthoofd geweest. Ik heb van haar geleerd dat we ons uiterste best moeten doen om slechtzinnende en blinde mensen te helpen waar nodig. Ons verdiepen in dossiers, verder blijven denken, niet te snel opgeven en oplossingen zoeken op maat van de cliënten. Ze heeft me ook geleerd om rekening te houden met de talenten, het leden, de beperkingen en de karakters van onze teamleden. Elk teamlid is op zijn manier een meerwaarde voor onze dienst!”

Wat zijn de grote verschillen tussen maatschappelijk assistent zijn enerzijds en diensthoofd zijn anderzijds?

“Het grootste verschil is dat je als assistent de focus legt op het begeleiden en het opvolgen van cliënten. We komen als maatschappelijk assistent dagelijks in contact met personen met een visuele handicap waardoor we de leefwereld van onze doelgroep van dichtbij leren kennen, kunnen begrijpen en de gepaste ondersteuning en dienstverlening kunnen bieden.”

“Als diensthoofd ligt de focus meer op het begeleiden en ondersteunen van mijn team, samen denken en oplossingen zoeken met collega's van onze dienst en van andere diensten. Proberen om de werking te verbeteren, aan te passen en draaiende te houden. Rekening houdend met zowel de wensen van cliënten, als de wensen van mijn teamleden, als de wensen van de collega's van de Brailleliga.”

“Toch wil ik graag beiden blijven combineren. Ik zal me volledig geven als diensthoofd en er zijn voor mijn team en de collega’s van de Brailleliga, maar ik wil nog gedeeltelijk cliënten blijven begeleiden en opvolgen, zodat ik de voeling met de doelgroep kan behouden. Het werken als maatschappelijk

assistentente geeft dagelijks een enorme voldoening waardoor ik de laatste 14 jaar, elke dag met plezier ga werken en besef dat ik een job en een team uit de duizend heb!”

Ineke Godts is het nieuwe diensthoofd van de Sociale dienst.

Je zal verantwoordelijk blijven voor de regio Vlaams-Brabant-Noord?

“Ik zal voorlopig verantwoordelijk blijven voor deze regio maar op termijn herverdelen we ons werkgebied. Sinds kort zijn er namelijk enkele nieuwe maatschappelijk assistentes in ons team.”

“Ze zijn allen met veel enthousiasme gestart! Ethel De Laere is onze nieuwste aanwinst voor de regio West-Vlaanderen. Ze is bereikbaar op woensdag- en vrijdagvoormiddag in het regiohuis in Kortrijk en elke eerste maandag van de maand heeft ze tussen 13 uur en 15 uur permanentie in het regiopunt in Oostende.”

“In het regiohuis van Antwerpen verwelkomen we Lynn Demesmaeker. Zij is bereikbaar op woensdag en vrijdag van 9 uur tot 12 uur. Tot slot heb je Esther Cortens die zal instaan voor de regio Vlaams-Brabant Noord. Haar kan je vinden in het regiohuis in Leuven en dit telkens op woensdag en vrijdag van 9 uur tot 12 uur.”

EEN MACULA-DIEET.

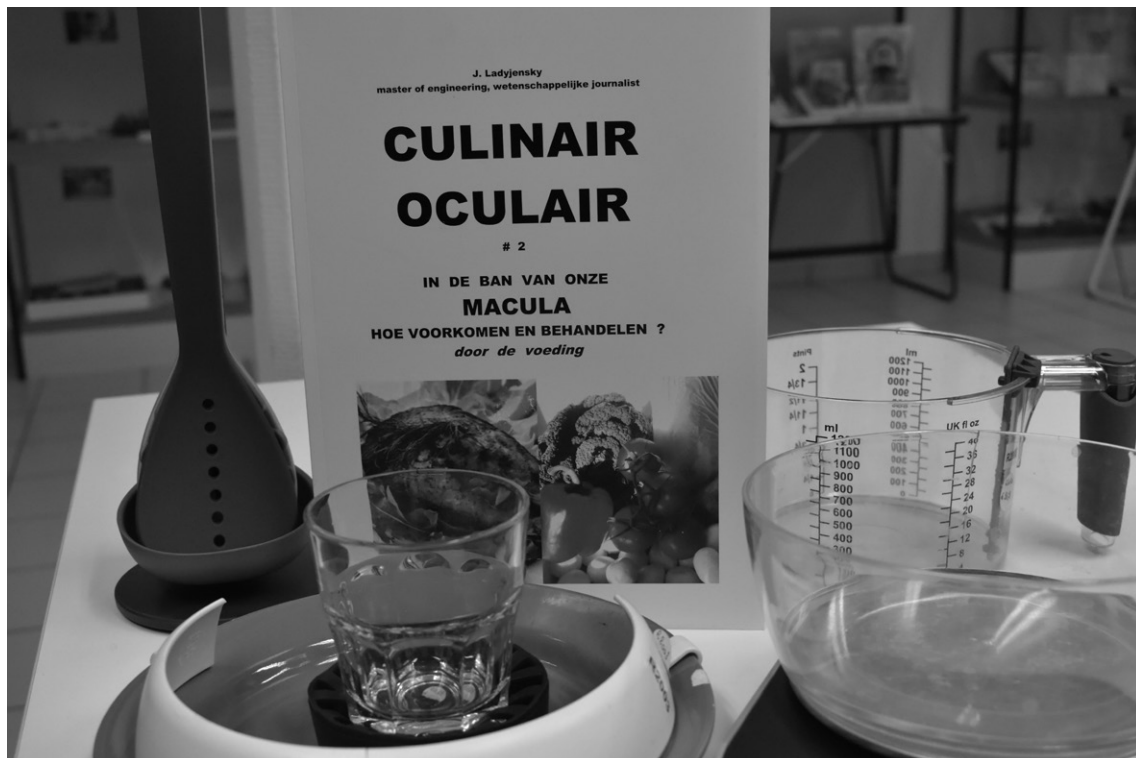
Vanaf nu te koop in de BrailleShop van de Brailleliga: het boek ‘Culinair oculair’. Dit kookboek belicht het voedingspatroon van personen die aan LMD (leeftijdsgebonden maculadegeneratie) lijden of personen die denken dat ze in een risicogroep zitten. Door de vergrijzing treft LMD een steeds toenemend aantal ouderen. Tot nu toe werd er voor de droge variant van de ziekte nog geen geneesmiddel gevonden. Een aangepast dieet kan echter helpen om LMD te voorkomen of de ontwikkeling ervan te vertragen.

Dit boek geeft een overzicht van recente universitaire studies, voornamelijk in de Verenigde Staten, over de selectie van voedingsmiddelen die LMD kunnen tegengaan. De resultaten zijn verrassend bemoedigend. De 97 geanalyseerde studies waren over het algemeen gebaseerd op een vergelijking van twee groepen vrijwilligers die een paar jaar lang werden gevolgd. De ene groep behield zijn gebruikelijke eetgewoontes, de andere groep volgde een specifiek voedingspatroon. Daaruit bleek dat de inname van levensmiddelen die luteïne bevatten een zeer gunstige rol speelt bij het omkeren van het verloop van de ziekte, net als de consumptie van eieren, olijfolie en het beperken van de meeste vlees- en zuivelproducten. Deze worden vervangen door vis en gevogelte. Dit «Macula-dieet» lijkt erg op het ‘Mediterrane dieet’ of het ‘Kretenzische dieet’, mits de toevoeging van luteïne. We weten dat deze diëten sterke voorstanders hebben, maar ook tegenstanders, vandaar het echte detectivewerk dat de auteur heeft verricht om objectieve waarheden over dit onderwerp naar voren te brengen.

Zo’n 60 recepten zijn in het boek opgenomen. Ze zijn aangepast aan de Europese keuken, eenvoudig en goedkoop.

Dit boek is geschreven door J. Ladyjensky, master ingenieur en wetenschappelijk journalist, die zelf lijdt aan LMD. Het is goedgekeurd door de voorzitter van ons Wetenschappelijk Comité, professor Jean-Jacques De Laey, een vooraanstaand specialist op het gebied van het netvlies.

BRAILLETECH 2019 IN HET TEKEN VAN TECHNOLOGIE!

Ook dit jaar was BrailleTech, onze hulpmiddelenbeurs voor blinde en slechtziende personen, weer een groot succes met meer dan 1200 bezoekers in drie dagen tijd. Technologische hulpmiddelen werden voorgesteld door leveranciers uit het hele land en er werden tal van workshops gegeven. Een terugblik aan de hand van enkele getuigenissen.

Bezoekers konden op onze IT-stand terecht met vragen over het gebruik van

hun iPad of iPhone. Therapeuten bekeken samen met hen de basiscommando's en overliepen verschillende applicaties die een grote hulp kunnen zijn voor iemand die blind of slechtziend is.

Fernanda.

Fernanda (56): "Iemand van de Brailleliga is al bij ons thuis geweest om me te leren werken met een iPad, dat was heel interessant. Vandaag ben ik naar hier gekomen voor nog wat extra tips. Ik laat het nog te veel aan mijn echtgenoot of kinderen over en ik wil er zelfstandig mee kunnen werken en meer apps leren kennen die me kunnen helpen in het dagelijks leven."

Een medewerkster van VRT Audiodescriptie liet mensen kennismaken met audiodescriptie aan de hand van verschillende fragmenten. Er werd onder andere feedback gevraagd over het dubben van andere talen. Het was een aangenaam uitwisselingsmoment.

ONDER ONS

Nummer 4 / 2019

Oktober - november - december

20 KM DOOR BRUSSEL: SPECIALE VERJAARDAGSEDITION!

Zoals elk jaar zal de Brailleliga een van de grootste teams zijn aan de startlijn van de 20 km door Brussel. Dit zal plaatsvinden op **zondag 31 mei 2020**.

Ter gelegenheid van haar 100ste verjaardag bereidt de Brailleliga een jubileumeditie voor die in het geheugen van de deelnemers gegrift zal blijven. Wacht niet langer en kom ons honderdjarig bestaan op een sportieve manier vieren.

Ons team staat open voor ziende, slechtziende en blinde lopers, jong en oud, beginnende of ervaren lopers, maar allemaal gedreven door dezelfde sportieve en solidaire uitdaging. Dankzij de bedragen die door hun deelname worden ingezameld, kunnen we elk jaar een groot aantal activiteiten en diensten voor blinde en slechtziende kinderen financieren: BrailleDay, vakantiekampen, schoolondersteuning, enz.

Als je niet in staat bent om ons team te versterken, kan je ons steunen door jouw familie of bedrijf te motiveren, of door jouw broers, zussen, partner, collega's, burens, neven, nichten, enz. te sponsoren. Iedereen is welkom!

Concreet: schrijf je in via onze website www.braille.be.
Inschrijven is mogelijk **vanaf januari 2020**.

Het inschrijvingsgeld voor blinde en slechtziende personen en hun begeleiders wordt door de Brailleliga voor haar rekening genomen. Heb je geen begeleider? Wij zullen op zoek gaan naar een deelnemer die in jouw omgeving woont en samen met jou kan trainen.

Meer informatie via 02 533 33 11 of per e-mail via:
20km@braille.be.

LION-FRANCOUT PRIJS 2020.

Elk jaar reikt de Stichting Lion-Francout een prijs van 25.000 euro uit aan een blind persoon die door zijn/haar moed, activiteiten en morele kwaliteiten de moeilijkheden van zijn handicap heeft overwonnen en zich ten bate van de maatschappij zo verdienstelijk mogelijk heeft gemaakt.

Alle mensen die 100% blind zijn mogen zich kandidaat stellen voor de prijs. Ze moeten al minstens 10 jaar in België wonen en minstens 5 jaar de Belgische nationaliteit bezitten. De kandidaturen mogen aangereikt worden door derden. Alle niet-beloonde sollicitaties blijven geldig voor de volgende jaren, voor zover de belanghebbende ze telkens weer bevestigen via een brief geadresseerd aan Lion-Francout Prijs. Laureaten mogen niet opnieuw deelnemen.

Voor nieuwe kandidaten volstaat het om een brief te sturen naar de Lion-Francout Prijs. Deze brief moet verplicht volgende bijlagen bevatten:

- Een uittreksel uit het strafregister (vroeger getuigschrift van zedelijk gedrag).
- Een kopie van de identiteitskaart.
- Diverse stukken met nauwkeurige aanduidingen over de activiteiten van de kandidaat.
- Een geneeskundig attest i.v.m. het ooggebrek.
- Alle andere stukken die de kandidaat nuttig acht voor de sollicitatie.

Alle kandidaturen moeten vóór 1 mei 2020 worden verstuurd naar: Lion-Francout Prijs, c/o de Heer J.M. Piret, Tortelduivenlaan 9, 1150 Brussel.

NIEUWS VAN DE BRAILLESHP.

ONZE BESTE WENSEN!

Na de gebruikelijke inventarisatieperiode aan het begin van het jaar, zullen we weer open zijn vanaf donderdag 9 januari 2020 tijdens onze gewone openingsuren (van maandag tot en met donderdag van 10 u tot 12 u en van 13.30 u tot 16 u of uitzonderlijk op afspraak).

In het jaar van de honderdste verjaardag van de Brailleliga zetten we alles op alles om je te ondersteunen. Naar jou luisteren, je zo goed mogelijk adviseren bij de aankoop van een van onze 500 artikelen, die jouw dagelijks leven kunnen verbeteren en die regelmatig worden bijgewerkt, of je doorverwijzen naar andere diensten of oplossingen indien nodig, blijft onze prioriteit.

In het vorige nummer van De Witte Stok hebben we onze nieuwe agenda's en kalenders voor 2020 al aangekondigd. Bij deze een herinnering dat ze het hele jaar door te koop zijn zolang de voorraad strekt.

- Agenda A4 (**R2176**), 1 week per pagina;
- Kalender A4 (**R2178**), 1 dag per pagina;

- Hangkalender A3 (**R2180**), 1 week per pagina;
- Hangkalender A5 (**R2182**), 1 week per pagina: gezien zijn formaat is hij handig om mee te nemen.

Deze zijn te koop in de BrailleShop of bestel jouw exemplaar via brailleshop@braille.be of via 02 533 33 30.

Zoals voor alle bestelde artikelen word je bij voorkeur per e-mail of indien nodig per post een factuur, inclusief prijs taxipost en vermelding, toegestuurd. Ter herinnering, de pakketten worden slechts één keer per week met de hulp van onze vrijwilligers voorbereid als we de betaling goed hebben ontvangen. In geval van afwezigheid vind je een bericht in jouw brievenbus met instructies voor het afhalen van het pakket bij het aangegeven postkantoor.

TELEFONIE.

We hebben twee nieuwe vaste telefoontoestellen met kabel geselecteerd:

De **Swissvoice Xtra 1150 (R2208)** heeft een groot display met achtergrondverlichting en grote karakters. Vijf niveaucontrasten van het scherm mogelijk. Toetsen met braillemarkering aan de cijfers. Gekozen toetsen worden via audio-geluid herhaald (7 talen beschikbaar). Krachtige melodie tot 85 decibel. Beltoon met spraakaankondiging naam van de beller (10). Volumeboost in het oorstuk tot 30 decibel en twee directe geheugens (M1, M2). Handsfree-functie met verlichte toets. Compatibel met hoorapparaten.

De **Swissvoice Xtra 3155 (R2207)** is een telefoon met draad en een aparte handset. Het heeft grote toetsen en een verlichte display. Je kan acht nummers instellen die je met een druk op de knop kan bellen. Beltoon met spraakaankondiging naam

van een van de acht ingestelde nummers. Toetsen met braillemarkering aan de cijfers. Gekozen toetsen worden via audio-geluid herhaald (7 talen beschikbaar).

Bij een inkomende oproep is een melodie tot 90 decibel mogelijk en is er tevens een lichtindicatie. Beide toestellen hebben een handsfree functie en een audio boost-toets met een extra luid volume van de speaker (+ 30 decibel). Ingebouwd antwoordapparaat van 30 minuten met langzaam voorlezen van berichten. Blokkeren van 100 ongewenste telefoonnummers. Compatibel met hoorapparaten.

Een nieuwe klaptelefoon, de **Amplicomms Powertel M7510 (R2209)**. Het oude model Amplicomms 6700 (R2001) wordt niet meer opgevolgd door de fabrikant.

LCD-scherm met hoge resolutie en extra sterk instelbaar volume. Audioweergave van max. 10 namen uit het telefoonboek bij oproep. Akoestische weergave van gekozen telefoonnummers in 12 talen waaronder het Nederlands. Drie sneltoetsen (M1, M2 en M3). Telefoonboek voor max. 500 namen en nummers. Kan SMS- en MMS-berichten verzenden en ontvangen. Camera met 3 megapixels. Menu in 13 talen waaronder het Nederlands. Functies: kalender, rekenmachine, taken, wekker, chronometer.

Om te voldoen aan de dringende vraag, is de **Blindshell Classic (R2186)** sinds kort ook te koop bij ons. Het is een stemgestuurde gsm. Spraakcommanda's vereisen een internetverbinding. Verlicht toetsenbord met zwarte toetsen en witte cijfers. Tekst-, contrast- en scrollsnelheid zijn aanpasbaar. 10 directe nummers. SOS snelkiestoets. Micro Sim.

Daarnaast is er ook de **MiniVision van Kapsys (R2121)** waarover we het al hebben gehad in een vorig nummer. Met deze twee gsm's kunnen berichten worden gedicteerd en gelezen.

Raadpleeg alle modellen in onze online catalogus www.braille.be/nl/over-ons/ onze-diensten/brailleshop. Dit onder de rubriek 'Communicatie'.

Opgelet, bepaalde geavanceerde apparatuur zoals de vernoemde gsm's maar ook smartphones, beeldschermloepen, scanners,... vereisen persoonlijk advies, begeleiding of opleiding. Contacteer de maatschappelijk assistent van jouw regio zodat hij/zij jou hierover meer info kan geven. Hun contactgegevens vind je hier: www.braille.be/nl/dienstverlening-en-hulpmiddelen/ eerste-contact/wie-contacteren.

WINTERTIJD.

In onze BrailleShop vind je ook heel wat artikelen die bijdragen aan een geslaagde winterwandeling.

Zo hebben we de **schoenovertrek Ice Cover M** tegen het uitglijden op sneeuw of ijs,

inclusief ondoordringbaar beschermetui.

- Schoenmaat 36-41 (**R1699**);
- Schoenmaat 39-46 (**R1700**)
- Schoenmaat 45-47 (**R2015**)

De petten met het herkenningsteken van 'blindheid' (R1772) werden op vraag terug opgenomen in ons gamma en dit in warmer materiaal.

Daarnaast zijn er ook **stokhandschoenen (R1053)** in warme fleecestof voor mobiliteitsstokken om je te beschermen tegen de kou.

De badges en herkenningsarmbanden met het symbool 'slechtziendheid' (drie zwarte punten op een gele achtergrond) zijn makkelijk herkenbaar op skipistes.

- **Badge** met diameter 3 cm (**R2090**);

- **Herkenningssarbanden** voor het wandelen of sporten in standaardmaat 32 cm (**R2085**). Op aanvraag ook verkrijgbaar in maat 28, 38 en 41 cm.

Wil je weten hoe koud (of warm) het exact is? Daar kan de nieuwe multifunctionele **sprekende thermometer 'My Degrees'** (**R2187**) je perfect bij helpen. Meertalig, inclusief Nederlands, met een temperatuurmeetbereik van -29°C tot 240°C . Voor binnen- en buitenshuis, buitenunit met draadloze verbinding. Kan bak- en braadtemperatuur in de oven tot 240°C meten aan de hand van de sondesensor. Kan tevens de temperatuur in vloeistoffen meten alsook de zones in de koelkast en diepvriezer. Volume regelbaar.

We ronden dit artikel af door al uit te kijken naar de lente. In de nacht van zaterdag 28 maart op zondag 29 maart is het tijd om onze uurwerken een uur vooruit te zetten. Om 2 uur 's nachts wordt het dus 3 uur.

Nu we het toch over horloges hebben, ken je het **nieuwe model (R2206)** uit de reeks **Diana Talks** al? Meertalig, inclusief Nederlands, en kondigt het uur en de dag aan. Het heeft een volledig zwarte wijzerplaat zonder enige zichtbare aanduiding van de tijd. Dit maakt het discreet. Om het uur te horen duw je simpelweg op de knop rechtsboven of op de wijzerplaat zelf.

Tot binnenkort in de BrailleShop!

NIEUWS VAN DE SOCIALE DIENST.

Parkeerkaart.

Personen bij wie een verminderde gezondheidstoestand aanleiding geeft tot beperkte of verminderde verplaatsingsmogelijkheden kunnen een parkeerkaart voor personen met een handicap aanvragen. Deze parkeerkaart geeft je het recht om te parkeren op voorbehouden plaatsen en in de blauwe zone. Deze parkeerplaatsen zijn vaak vlakbij belangrijke bestemmingen gelegen, zoals aan de ingang van een complex of in het stadscentrum.

Sommige steden en gemeenten voorzien een aantal parkeerplaatsen die voorbehouden zijn voor hun bewoners. Jouw parkeerkaart voor personen met een handicap alleen is dan niet voldoende. Je kan de **bewonersplaatsen** herkennen aan het 'P-bord', met als onderbord 'bewoners'. Dit bord staat altijd aan het begin en aan het einde van de parkeerzone. In bepaalde steden en gemeenten mag je met de kaart ook gratis parkeren, maar dat verschilt sterk van stad tot stad. Informeer bij de stad of gemeente wat de plaatselijke regels zijn.

Ook in het **buitenland** kan je de kaart gebruiken. Richt je tot de ambassade van het land waar je naartoe gaat voor meer informatie.

Voorwaarden.

Je komt in aanmerking voor een parkeerkaart voor personen met een handicap als:

- Je minstens 2 punten scoort voor het criterium 'mobiliteit' (volwassenen) of 'mobiliteit en verplaatsing' (kinderen);
- Je getroffen bent door een blijvende invaliditeit van minstens 80%;
- Jouw gezondheidstoestand aanleiding geeft tot een verminderde graad van zelfredzaamheid met minstens 12 punten;
- Je getroffen bent door een blijvende invaliditeit aan het onderlichaam van minstens 50%;
- Jouw bovenste ledematen volledig verlamd of geamputeerd zijn;
- Je oorlogsinvalide bent met minstens 50% oorlogsinvaliditeit.

Belangrijk!

1. De blauwe parkeerkaart moet met de foto van de betrokkene naar beneden gelegd worden zodat de vervaldatum, het kaartnummer en de zegel zichtbaar is voor controleurs.
2. De persoon met een visuele handicap kan, door zijn aanwezigheid in het voertuig, de bestuurder toestaan de parkeerkaart te gebruiken.

Meer info: <https://www.vlaanderen.be/parkeerkaart-voor-personen-met-een-handicap>.

Bedragen tegemoetkomingen FOD Sociale Zekerheid.

Op 1 juli 2019 werden de bedragen van sommige tegemoetkomingen met 2% verhoogd buiten de index. De bedragen van de tegemoetkomingen zijn namelijk gekoppeld aan het indexcijfer. Meer info over de tegemoetkomingen en de categorieën kan je raadplegen op de site www.vfg.be door eerst te klikken op 'Tegemoetkomingen' en dan 'Bedragen'.

a) De inkomensvervangende tegemoetkoming

- Categorie A: jaarbedrag € 7.432,25 - maandbedrag € 619,35
- Categorie B: jaarbedrag € 11.148,38 - maandbedrag € 929,03
- Categorie C: jaarbedrag € 15.062,61 - maandbedrag € 1.255,21

b) De integratietegemoetkoming

- Categorie 1 (7-8 ptn): jaarbedrag € 1.271,84 - maandbedrag € 105,98
- Categorie 2 (9-11 ptn): jaarbedrag € 4.206,76 - maandbedrag € 350,56
- Categorie 3 (12-14 ptn): jaarbedrag € 6.690,30 - maandbedrag € 557,52
- Categorie 4 (15-16 ptn): jaarbedrag € 9.722,78 - maandbedrag € 810,23
- Categorie 5 (17-18 ptn): jaarbedrag € 11.022,78 - maandbedrag € 918,56

c) De Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden (THAB)

- Categorie 1 (7-8 ptn): jaarbedrag € 1.041,72 - maandbedrag € 86,81
- Categorie 2 (9-11 ptn): jaarbedrag € 3.976,48 - maandbedrag € 331,37
- Categorie 3 (12-14 ptn): jaarbedrag € 4.834,76 - maandbedrag € 402,89
- Categorie 4 (15-16 ptn): jaarbedrag € 5.692,79 - maandbedrag € 474,39
- Categorie 5 (17-18 ptn): jaarbedrag € 6.992,79 - maandbedrag € 582,73

Je hebt enkel recht op het maximumbedrag als je geen enkele andere bron van inkomsten hebt. Meestal heb je immers nog een ander inkomen, bv. een loon, een inkomen van je partner, een sociale zekerheidsuitkering, ... Bij de berekening van je tegemoetkoming worden al deze inkomsten mee in rekening gebracht. Wat boven een wettelijk vastgelegd plafondbedrag uitkomt, wordt van de tegemoetkoming afgetrokken.

Nieuw statuut voor werklozen met ernstige beperking.

Werkzoekenden met een ernstige medische, mentale, psychische of psychiatrische beperking (MMPP's) krijgen sinds 1 juli een nieuw statuut. Binnen het statuut kunnen MMPP's blijven genieten van een werkloosheidsuitkering of beschermingsuitkering, indien ze positief meewerken met de bemiddelingsdiensten in de zoektocht naar een passende job of opleiding. Ongeveer 5000 mensen vallen in deze categorie omdat hun beperking van die aard is dat ze niet in aanmerking komen voor ziekte-uitkeringen.

Dit speciaal statuut wordt toegekend door de arbeidsbemiddelingsdiensten (VDAB, Actiris, Forem) op basis van een internationale wetenschappelijk methode ('International Classification of Functioning Disability Health'). Het statuut wordt toegekend voor een duur van 2 jaar, met de mogelijkheid om verlengd te worden na een screening.

Het nieuwe statuut werd ingevoerd vanaf 1 juli 2019 en zal ten volle uitwerking hebben vanaf 1 januari 2020.

Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO).

De regels voor de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) zijn sinds 1 juli strenger. Begunstigden moeten vooraf melden wanneer zij meer dan 21 opeenvolgende dagen afwezig zijn in hun woning, zelfs wanneer zij in België blijven.

Je moet de Pensioendienst vooraf melden wanneer je naar het buitenland gaat, wat de duur ook is. Deze verplichting is niet nieuw, maar wanneer je dit niet naleeft, wordt de IGO geschorst voor een maand. De Pensioendienst houdt elke maand 10 % van het maandbedrag van de IGO in tot het bereiken van het bedrag van één maand IGO. Als je langer dan 6 maanden onafgebroken in het buitenland bent, vervalt jouw recht op de IGO. Als je opnieuw in België verblijft en er jouw hoofdverblijfplaats hebt, kan je een nieuwe aanvraag indienen.

De controleprocedure is ook vereenvoudigd. Voorheen moest je met een overheidsdocument naar de gemeente om te laten vaststellen dat je op dat adres verblijft. Voortaan gaat de postbode op verzoek van de Pensioendienst ten minste eenmaal per jaar, op een willekeurige datum, naar

jouw verblijfplaats. Hij bekijkt de identiteitskaart zoals hij doet wanneer hij een aangetekende zending aflevert. De pensioendienst krijgt dan een elektronische melding dat alles in orde is. Indien je afwezig bent, zal de postbode in de volgende dagen terugkomen. In het geval van drie vergeefse pogingen laat de postbode een document achter. Je hebt vijf dagen de tijd om daarmee naar het gemeentehuis te gaan.

Meer info: www.sfpd.fgov.be

Vast remgeld bij kinesitherapie.

Sinds 1 september betalen patiënten een vast persoonlijk aandeel (remgeld) per kinesitherapiezing. De remgelden zijn dus niet langer een percentage van het honorarium. Volgens het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV) is dit systeem eenvoudiger voor kinesitherapeuten en hun patiënten. De kinesitherapieverstrekkingen zijn in 3 categorieën verdeeld (zware aandoeningen, 'Fa' en 'Fb'-aandoeningen, andere situaties). Daarnaast zijn er ook nog de verstrekkingen van 15 en 20 minuten van alle categorieën en specifieke verstrekkingen voor 'palliatieve thuispatiënten' en de 'schriftelijke verslagen'.

In het nieuwe systeem zijn de bedragen afgerond wat zorgt voor een verschil van enkele eurocenten. Daarnaast zijn specifieke kinesitherapiezingen voor mensen met een hersenverlamming nu ook voor volwassenen. Tot nu toe betaalde de gezondheidszorgverzekering deze kinesitherapiezingen van 60 minuten terug tot de 21ste verjaardag van de patiënt. De opheffing van deze leeftijdsgrens zal 700 extra patiënten helpen.

De nomenclatuur maakt nu ook duidelijk dat invasieve technieken zoals acupunctuur en dry-needling die door kinesitherapeuten worden uitgevoerd niet worden vergoed.

Meer info: www.riziv.fgov.be.

Vlaanderen

Vernieuwing e-loket ‘Mijn VAPH’.

Via het e-loket mijnvaph.be kan jij of jouw wettelijk vertegenwoordiger jouw persoonlijk dossier bij het VAPH online raadplegen.

Nieuwigheden:

- Een persoonlijk dashboard geeft je een actuele samenvatting van de ondersteuning die je krijgt van het VAPH. Zo vind je er recente aanvragen, recente kosten en recent verzonden brieven van het VAPH.
- Je krijgt enkel de informatie te zien die voor jouw dossier van belang is. De menu's van mijnvaph.be worden dynamisch aangepast aan jouw situatie.
- Je kan jouw facturen en betaalbewijzen voor hulpmiddelen en aanpassingen elektronisch opladen in mijnvaph.be, zodat de uitbetaling van de tegemoetkoming sneller kan verlopen.

Kinderen die lang wachten op PAB starten met een budget.

Een aantal gezinnen zullen een persoonlijk assistentiebudget (PAB) krijgen. De regelgeving over wie eerst een budget krijgt, is veranderd. Kinderen en jongeren die al meer dan 2 jaar wachten op een PAB krijgen voorrang bij de nieuwe toekenningen.

Kinderen en jongeren die vandaag in een voorziening voor jongeren (MFC) verblijven en op een wachtlijst voor een PAB staan, krijgen ook voorrang.

Je zal een brief van het Agentschap Jongerenwelzijn ontvangen als je tot een van deze groepen behoort. Hierin staat dat je de verklaring in bijlage moet invullen en terugsturen. Doe dat zeker snel. Zo toon je dat je dat je nog altijd wil starten met je budget. Uiterlijk 2 weken later ontvang je dan een formele beslissing. In deze formele beslissing lees je wat het toegekende budget is.

In 2019 maakt de Vlaamse regering extra geld vrij voor kinderen met een handicap. Daarom krijgen een aantal nieuwe gezinnen binnenkort een PAB of persoonlijk assistentiebudget. Dat budget gebruik je om de zorg voor je kind te organiseren.

Meer info: www.onafhankelijkleven.be.

Aankoop van een energiezuinige wasmachine of koelkast.

Een beschermde afnemer (of 'beschermde klant') is iemand die recht heeft op het sociaal tarief voor elektriciteit en aardgas. Ze kunnen bij netbeheerder Fluvius een kortingbon van 150

euro aanvragen voor de aankoop van een energiezuinige wasmachine of koelkast. Deze is er voor ‘beschermde afnemers’ in het Vlaams Gewest. Elke beschermde afnemer heeft recht op 1 kortingbon per jaar.

Je krijgt de korting alleen als je eerst de kortingbon aanvraagt bij jouw netbeheerder. Geef die bon dan in de winkel af aan de kassa wanneer je het toestel koopt. Je kan de bon niet meer aanvragen of inruilen nadat je jouw toestel hebt gekocht.

De kortingbon geldt enkel voor de aankoop van een:

- Nieuwe wasmachine met het label A, A+, A++ of A+++ (of AAC of beter).
- Nieuwe koelkast (met of zonder vriesvak) met het label A+, A++ of A+++.

De kortingbon geldt niet voor diepvriezers, droogkasten of andere elektrische toestellen.

Het is geldig tot het einde van het jaar van de aanvraag. Een kortingbon die je in 2019 aanvraagt, is geldig tot en met 31 december 2019. Deze kan gecombineerd worden met ecocheques, als de handelaar de kortingbonnen én ecocheques aanvaardt.

Meer info: www.vlaanderen.be.

NIEUWS VAN DE DIENST BEGELEIDING EN HULP IN HET DAGELIJKS LEVEN.

Modules januari tot en met maart 2020.

Module ADL bij kinderen.

We organiseren een IK-KAN-HET-ZELF DAG voor kinderen! Tijdens deze dag stimuleren we kinderen om dagdagelijkse activiteiten op een leuke manier zelf te doen!

De ontwikkeling van de zelfredzaamheid is een proces met veel oefenen en herhalen, het kind kan naarmate het ouder wordt steeds meer dingen zelfstandig doen.

Voor kinderen met een visuele handicap is het vaak zoeken naar een evenwicht in het laten helpen door een ander en het zelf doen. Ook de ouders spelen hierin een belangrijke rol en proberen hun kind stapje voor stapje los te laten. We horen bij de Brailleliga vaak het verhaal: 's morgens voor schooltijd zijn we vaak gehaast en smeren wij de boterham voor het kind, gieten wij hun glas in, strikken wij hun veters, doen wij de jas dicht enz. Dit gaat veel sneller en gemakkelijker.

Een heel begrijpelijke situatie, al beseffen ze ook dat er op die manier soms leerkansen worden ontnomen. Daarom willen wij op de IK-KAN-HET-ZELF DAG de kinderen extra laten oefenen op deze vaardigheden en daarnaast bieden we enkele andere leuke activiteiten aan zoals cupcakes maken en aangepaste gezelschapsspelletjes spelen.

De kostprijs wordt ter plaatse betaald aan de therapeut en wordt bepaald door de aankoop van de nodige ingrediënten

en het aantal deelnemers. Deze module kan gevolgd worden per 2 à 3 kinderen tussen 7 en 13 jaar. De deelname is pas definitief na telefonisch contact met de therapeut.

Gelieve een schort mee te nemen en een doos om de eventuele overschot van onze kookkunsten mee naar huis te nemen.

HOOFDZETEL BRUSSEL.

Wanneer? Donderdag 27 februari 2020 van 9 u tot 16 u.
Uiterste datum van inschrijving: 18 februari 2020.
Naam van de therapeut: Natalie Troonbeeckx.

REGIOHUIS HASSELT.

Wanneer? Woensdag 26 februari 2020 van 9 u tot 16 u.
Uiterste datum van inschrijving: 18 februari 2020.
Naam van de therapeut: Natalie Troonbeeckx.

Modules koken.

REGIOHUIS ANTWERPEN.

Quiches.

Quiches vind je in alle maten, vormen en soorten. Een ding hebben ze gemeen: ze zijn overheerlijk! Werk je koelkast restjes weg, kies je lievelings ingrediënt of ga eens voor een extra feestelijke quiche. Het resultaat is altijd hartverwarmend. We maken een quiche met spinazie, geitenkaas, tomaten en quinoakorst.

Wanneer? Donderdag 6 februari 2020.

- Groep 1 van 10 u tot 12 u
- Groep 2 van 13 u tot 15 u

Uiterste datum van inschrijving: 30 januari 2020.

Naam van de therapeut: Greet Bervoets.

HOOFDZETEL IN BRUSSEL.

Belgische klassiekers.

We gaan voor een portie klassiekers in het voorjaar. We starten met een Belgische grondlegger, witloof met hesp in de oven – overgoten met een pure kaassaus en puree. Een tweede sessie bestaat uit het klaar maken van een vol-au-vent met puree op basis van kipfilet.

Wanneer? Donderdag 30 januari en donderdag 13 februari 2020.

- Groep 1 van 9.30 u tot 12 u
- Groep 2 van 13 u tot 15.30 u

Uiterste datum van inschrijving: 17 januari 2020.

Naam van de therapeut: Gerlinde D'Hondt.

REGIOHUIS GENT.

Belgische klassiekers.

We gaan voor een portie klassiekers in het voorjaar. We starten met een Belgische grondlegger, witloof met hesp in de oven – overgoten met een pure kaassaus en puree. Een tweede sessie bestaat uit het klaar maken van een vol-au-vent met puree op basis van kipfilet.

Wanneer? Donderdag 23 januari en donderdag 13 februari 2020.

- Groep 1 van 9.30 u tot 12 u
- Groep 2 van 13 u tot 15.30 u

Uiterste datum van inschrijving: 10 januari 2020.

Naam van de therapeut: Lieselot Janssen.

REGIOHUIS HASSELT.

Quiches.

Quiches vind je in alle maten, vormen en soorten. Een ding hebben ze gemeen: ze zijn overheerlijk! Werk je koelkastrestjes weg, kies je lievelingsingrediënt of ga eens voor een extra feestelijke quiche. Het resultaat is altijd hartverwarmend. We maken een quiche met spinazie, geitenkaas, tomaten en quinoakorst.

Wanneer? Woensdag 5 februari 2020.

- Groep 1 van 10 u tot 12 u
- Groep 2 van 13 u tot 15 u

Uiterste datum van inschrijving: 30 januari 2020.

Naam van de therapeut: Greet Bervoets.

REGIOHUIS KORTRIJK.

Winterkost.

Niks heerlijker dan na een koude winterdag aan tafel schuiven voor een hartverwarmend gerecht, toch? Hutsepot, een dampende mok soep, spruitjes en kolen, racletten,... Krijg je het al warm? Dan hou jij wel van stevige winterkost! Binnen deze module maken we 2 heerlijke gerechten. In de eerste les bereiden we een stoofpot van hert met vergeten groenten en gebakken appeltjes. Tijdens les 2 wagen we ons aan een dampende pastaschotel met rigatoni met wintergroenten en boschampignons

Wanneer? Maandag 27 januari of dinsdag 28 januari 2020.

- 10 u tot 12.30 u
- Pauze van 12.30 u tot 13 u
- 13 u tot 15.30 u

Uiterste datum van inschrijving: 20 januari 2020.

Naam van de therapeut: Annelies De Pauw.

REGIOHUIS LEUVEN.

Quiches.

Quiches vind je in alle maten, vormen en soorten. Een ding hebben ze gemeen: ze zijn overheerlijk! Werk je koelkastrestjes weg, kies je lievelingsingrediënt of ga eens voor een extra feestelijke quiche. Het resultaat is altijd hartverwarmend. We maken een quiche met spinazie, geitenkaas, tomaten en quinoakorst.

Wanneer?

Groep 1

- Maandag 3 februari 2020: 10 u tot 12 u
- Woensdag 5 februari 2020: 10 u tot 12 u

Groep 2

- Maandag 3 februari 2020: 13 u tot 15 u
- Woensdag 5 februari 2020: 13 u tot 15 u

Uiterste datum van inschrijving: 30 januari 2020.

Naam van de therapeut: Flore Nollet.

De kostprijs wordt ter plaatse betaald aan de therapeut. Deze wordt bepaald door de aankoop van de nodige ingrediënten en het aantal deelnemers. Je kan enkel deelnemen na telefonisch contact met de therapeut en na bevestiging.

Module iPad en iPhone.

In deze modules wordt er kennis gemaakt met de iPhone en/of iPad. Volgende items komen aan bod:

- Verkennen van iPad/iPhone.
- Basishandelingen op de iPad/iPhone.
- Siri: jouw persoonlijke assistent.
- VoiceOver: bewegingen en oefeningen.
- Werken met standaardapplicaties: bellen, mail en berichten.

De modules worden georganiseerd in groepjes van 3 personen. Binnen de drie lesmomenten overlopen we stap voor stap de handelingen, leren we ze toepassen tot iedereen ze onder de knie heeft en maken we plaats om nodige vragen op te lossen.

Afhankelijk van het aantal inschrijvingen wordt er is sommige regiohuizen een opsplitsing gemaakt tussen de werking met vergroting (Zoom) en met de spraak (VoiceOver). Bij de inschrijving zal je dan door de therapeut hiervan op de hoogte gebracht worden. Jouw deelname is pas definitief na telefonisch contact met de therapeut.

Je mag je eigen iPad of iPhone meebrengen naar de lessen. Bezit je nog geen toestel dan kan je toch de lessen volgen. Geef dit bij je inschrijving door, zo kan er voor het nodige materiaal gezorgd worden.

REGIOHUIS ANTWERPEN.

- Dinsdag 10 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Donderdag 12 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Dinsdag 24 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.

Inschrijven voor 20 februari 2020. Naam therapeut: Greet Bervoets.

HOOFDZETEL IN BRUSSEL.

- Maandag 13 januari 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Woensdag 15 januari 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Vrijdag 17 januari 2020 van 10 u tot 12.30 u.

Inschrijven voor 1 december 2019. Naam therapeut: Flore Nollet.

REGIOHUIS GENT.

- Maandag 2 maart 2020 van 9 u tot 12 u.
- Vrijdag 6 maart 2020 van 9 u tot 12 u.
- Dinsdag 10 maart 2020 van 9 u tot 12 u.

Inschrijven voor 21 februari 2020. Naam therapeut: Lieselot Janssen.

REGIOHUIS HASSELT.

- Maandag 9 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Woensdag 11 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Maandag 23 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.

Inschrijven voor 20 februari 2020. Naam therapeut: Greet Bervoets.

REGIOHUIS KORTRIJK.

- Dinsdag 3 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Donderdag 5 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.
- Maandag 9 maart 2020 van 10 u tot 12.30 u.

Inschrijven voor 24 februari 2020. Naam therapeut: Annelies De Pauw.

REGIOHUIS LEUVEN.

- Maandag 9 maart 2020 van 9.30 u tot 12 u.
- Woensdag 11 maart 2020 van 9.30 u tot 12 u.
- Vrijdag 13 maart 2020 van 9.30 u tot 12 u.

Inschrijven voor 1 februari 2020. Naam therapeut: Flore Nollet.

Wens je meer info over deze modules? Aarzel niet om ons te contacteren via 02 533 32 11.

Zeekamp.

De Brailleliga organiseert een zelfstandigheidskamp voor kinderen van 6 tot 12 jaar oud met een visuele handicap. Dit zal plaatsvinden van dinsdag 7 juli tot en met vrijdag 10 juli 2020. Samen met gespecialiseerde therapeuten verblijven ze in een charmehotel, een oorspronkelijke boerderij van een hectare groot in Oostende, ver weg van alle drukte. Na een mooie dag op het strand kunnen de kinderen spelen op een veilige speelplaats. Ze kunnen zicht uitleven op de gocarts of springen op een grote trampoline. De activiteiten zijn op zo'n manier georganiseerd dat elk kind aangepaste handelingen aanleert voor het dagelijks leven. Het aantal inschrijvingen is beperkt tot 8 kinderen. Je wacht best niet te lang om je kind in te schrijven. Dit kan via e-mail: greet.bervoets@braille.be.

Opgelet, inschrijven is pas mogelijk na ontvangst van een uitnodiging.

NIEUWS VAN DE SPELOTHEEK.

Een korte voorstelling van de nieuwe spelletjes in de Spelothek.

Sound Quartett (M19038) is waarschijnlijk het meest gekke familiespel aller tijden! Je vraagt aan je tegenstanders om

kaarten door middel van dierengeluiden te maken. Om te brullen! Lachmomenten gegarandeerd!

Neem je graag risico's? Dan is het dobbelspel **King's Gold (M19039)** iets voor jou. Kruip in de huid van een piraat en probeer veel boten en andere kapers te plunderen. Ben je sluw genoeg om de rijkste te worden?

Kun je de juiste draak vinden? In **Spiky (M19040)**, zal je tastzin je wapen zijn om de gevraagde draken te herkennen. Voor elke correcte poging krijg je een vuursteen. Met een beetje concentratie en intuïtie ben jij de eerste die vijf vuurstenen wint!

Tot slot vormt de **piramidepuzzel (M19024)** voor individuele spelers een montage-uitdaging. Hoe slagen? Plaats de geometrische vormen op het plateau om een piramide te vormen.

Andere spelletjes in gedachten? Aarzel niet om de volledige lijst op te vragen via 02 533 32 56 of via bib@braille.be.

NIEUWS VAN DE DIENST VRIJETIJDSEBESTEDING.

Activiteiten januari tot en met maart 2020.

Definitieve programma's worden je in een **persoonlijke uitnodiging bezorgd. Inschrijving is verplicht.** Schrijf je in via het telefoonnummer **02 533 32 90**. Telefonisch inschrijven kan vanaf nu op dinsdag van 10 uur tot 13 uur en op vrijdag van 13 uur tot 16 uur. Het aantal plaatsen is beperkt! Ontdek

meer informatie over de activiteiten op onze website, onder de rubriek Agenda.

REGIO ANTWERPEN.

- **Vrijdag 31 januari 2020:** uitstap regio Antwerpen: we bezoeken het volledig vernieuwde Afrikamuseum in Tervuren.
- **Maandag 24 februari 2020:** activiteit regio Antwerpen: Accordeonist Johan Veugelers brengt een spetterende muzikale namiddag.
- **Dinsdag 10 maart 2020:** activiteit regio Antwerpen: workshop 'Cocktails maken'. Adres: Miraeus Cocktail Services, Meir 107, 2000 Antwerpen, op wandelafstand van het regiohuis van de Brailleliga in Antwerpen. Welkom vanaf 14.15 uur.

REGIO BRUSSEL.

- **Donderdag 23 januari 2020:** uitstap regio Brussel: we bezoeken het volledig vernieuwde Afrikamuseum in Tervuren.
- **Vrijdag 28 februari 2020:** activiteit regio Brussel: Accordeonist Johan Veugelers brengt een spetterende muzikale namiddag. Adres: Engelandstraat 57, 1060 Brussel.
- **Donderdag 12 maart 2020:** uitstap regio Brussel: we brengen een bezoek aan een ludieke locatie: de voormalige ijskelders van de VUB!

REGIO GEEL.

- **Vrijdag 30 januari 2020:** activiteit regio Geel: nog te bepalen.

- **Woensdag 11 maart 2020:** uitstap regio Geel: bezoek aan het Bakkerijmuseum en aan Molen van 't veld.
 - **Donderdag 19 maart 2020:** uitstap regio Geel: we brengen een bezoek aan Brouwerij Boon in Lembeek.

REGIO GENT.

- **Donderdag 13 februari 2020:** uitstap regio Gent: bezoek aan het Dolfinarium en aan de volkssterrenwacht Cosmix in Brugge.
- **Donderdag 12 maart 2020:** activiteit regio Gent: workshop 'Reptielen'.

REGIO HASSELT.

- **Donderdag 16 januari 2020:** uitstap regio Hasselt: we brengen een bezoek aan Brouwerij Boon in Lembeek.
- **Vrijdag 7 februari 2020:** activiteit regio Hasselt: nog te bepalen.
- **Donderdag 5 maart 2020:** uitstap regio Hasselt: we brengen een bezoek aan de Stroopfabrieken in Borgloon.

REGIO KORTRIJK.

- **Vrijdag 31 januari 2020:** uitstap regio Kortrijk: bezoek aan het (wieler)Centrum Ronde van Vlaanderen en aan de fabriek Camp's (ingelegde groentjes, mosterd, pickles,...) in Oudenaarde.
- **Vrijdag 28 februari 2020:** activiteit regio Kortrijk: muzikale activiteit: optreden van zanger en muzikant Roger van Cauwenberge gekend als Pietje Bollen. Adres: regiohuis Kortrijk, Minister Tacklaan, 35 bus 01, 8500 Kortrijk.

REGIO LEUVEN.

- **Vrijdag 24 januari 2020:** uitstap regio Leuven: we brengen een bezoek aan Brouwerij Boon in Lembeek.
- **Vrijdag 21 februari 2020:** uitstap regio Leuven: nog te bepalen.
- **Vrijdag 27 maart 2020:** activiteit regio Leuven: workshop 'Gin tasting'.

REGIO OOSTENDE.

- **Dinsdag 14 januari 2020:** activiteit regio Oostende: muzikale activiteit: optreden van zanger en muzikant Roger van Cauwenberge gekend als Pietje Bollen. Adres: Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35, 8400 Oostende.
- **Dinsdag 10 maart 2020:** uitstap regio Oostende: bezoek aan het Dolfinarium en aan de volkssterrenwacht Cosmix in Brugge.

Vrijetijdskamp.

Het vrijetijdskamp van de Dienst vrijtijdsbesteding vindt plaats van dinsdag 14 april tot en met vrijdag 17 april 2020. Dit muzikale kamp gaat door in hoevehotel Briesland te Alveringem. Het is een toffe vierdaagse voor kinderen met een visuele handicap van 5 tot 11 jaar. Je wacht best niet te lang om je kind in te schrijven. Dit kan via e-mail: steffie.de.meulemeester@braille.be.

Opgelet, inschrijven is pas mogelijk na ontvangst van een uitnodiging.

De workshop Audiodescriptie in onze BrailleMedia.

Ria (67): “Ik bekijk vaak de programma’s van VRT die beschikbaar zijn met audiodescriptie. Ik ben speciaal voor deze workshop naar hier gekomen omdat ik graag meer wil weten over waar ik de programma’s kan herbekijken. Ik ga nu meer actief op zoek gaan via VRT NU naar zaken die beschikbaar zijn. Ik ben heel blij dat het aanbod de volgende jaren zal uitbreiden.”

Roger (63): “Ik kende audiodescriptie maar had het zelf nog nooit gebruikt. Normaal gezien leest mijn vrouw alle ondertitels voor of vertelt ze wat er gebeurt. Dankzij deze workshop ga ik audiodescriptie toch eens proberen.”

Anderslezen-app.

Wist je dat je dankzij de anderslezen-app van de Luisterpuntbibliotheek jouw smartphone kan transformeren in een Daisyspeler? Medewerkers kwamen de vernieuwde versie van deze applicatie voorstellen op BrailleTech. De user interface is veel vereenvoudigd zodat de app gemakkelijker kan gebruikt worden met VoiceOver.

Medewerkers van Luisterpuntbibliotheek stelden de vernieuwde anderslezen-app voor.

Christiane (58): “Momenteel ben ik ‘Woesten’ van Kris van Steenberge aan het lezen. Ik lees heel veel audioboeken. De app gebruik ik nog niet maar zodra ik thuis ben, ga ik het op mijn smartphone installeren. De uitleg was zeer duidelijk en ik was ook blij dat ze een demonstratie gaven met VoiceOver. Zo kon ik goed volgen en heb ik het gevoel dat ik de app al een beetje ken.”

BRAILLETECH 2019: ENKELE WORKSHOPS IN DETAIL...

Naast de ontelbare hulpmiddelen die tot groot genoegen van de bezoekers werden voorgesteld, werden tijdens de drie dagen van de beurs ook didactische en informatieve workshops aangeboden.

Op het gelijkvloers kon je een bezoekje brengen aan de exposanten Ergra Engelen, Integra, Koba Vision, Ommezien, Optelec, Sensotec, Van Lent Systems en VoiZi. Je kon met vragen ook terecht bij onze Sociale dienst.

Jooki.

In onze BrailleShop werd alles duidelijk uitgestald voor verkoop. Het was ook hier dat de demonstratie van de Jooki, een schermloze muziekspeler voor kinderen plaatsvond!

Ethan, 6 jaar en slechtziend, vertelt: “In het begin dacht ik dat het moeilijk zou zijn. Maar de figuurtjes kan je goed herkennen en ik kon me meteen herinneren welke muziek bij welk figuurtje hoorde. Als mijn ouders het voor mij willen kopen, zal ik het de hele tijd gebruiken (lacht)!”

Demonstratie Jooki, de slimme muziekspeler voor kinderen.

Money, money, money.

De workshop ‘Money, money, money’ legde op een eenvoudige en praktijkgerichte manier uit hoe blinde en slechtziende personen hun geld kunnen beheren door middel van hulpmiddelen om munten en biljetten te herkennen.

Claudine, die retinitis pigmentosa heeft, vertelt ons over haar ervaring: “Ik heb mijn hele leven al retinitis pigmentosa. Ik wist wat er met mij ging gebeuren. Ik ben twee jaar geleden al naar BrailleTech gekomen en ik wilde dit jaar terugkomen met mijn zus, die dezelfde aandoening heeft, om nieuwe hulpmiddelen te ontdekken en workshops als deze bij te wonen. Ik had de munthouder al, maar je moet de munten kunnen herkennen om ze goed op te bergen en dat is niet makkelijk! Ook het opnemen van geld bij geldautomaten is ingewikkeld vooral wanneer je de biljetten wilt kiezen. Ik neem altijd € 45 op om een biljet van € 50 te vermijden.”

Samia volgde de workshops ‘Money, money, money’ en ‘Labelpen’.

Labelpen.

Samia nam deel aan dezelfde workshop maar volgde ook de workshop over de labelpen. Met dit kleine apparaatje kan je vooraf opgenomen etiketten herkennen, zodat je voorwerpen en producten thuis gemakkelijk kunt herkennen, zoals een potje kruiden of een klasseermap om jouw facturen op te bergen. Ze vertelt: “Het waren aangename oefeningen: ze stelden me in staat om te ontdekken hoe ik bepaalde hulpmiddelen kan gebruiken. Het gaf me veel persoonlijke voldoening. Ik zal de labelpen ook kopen want door de uitleg kan ik het gemakkelijk gebruiken. Mijn dagelijks leven zal er sterk op vooruitgaan! Dank aan de medewerkers voor hun vriendelijkheid en geduld.”

Kon je er deze editie niet bij zijn? Je kan steeds contact opnemen met onze diensten via 02 533 32 11 voor persoonlijk advies.

Het diversiteitsplan, een meerwaarde voor elk bedrijf

Meer verscheidenheid aan talent en ervaring maakt elk bedrijf sterker. Met het diversiteitsplan helpt Select Actiris werkgevers inspelen op een maatschappij in verandering.

Ontdek snel meer over onze gratis begeleiding en financiële ondersteuning.

➡ select.actiris.brussels
☎ 02/505 77 05
➡ servicediversite@actiris.be

nous cultivons la diversité
diversiteit, daar werken we mee

Met de steun van het Europees sociaal fonds

BELEIDSADVISING: MEER NODIG DAN OOI T EVOREN.

Wat is de opdracht van de adviesorganen en -raden voor personen met een handicap? De adviserende taak wordt nog steeds vaak niet goed begrepen door het grote publiek. De Brailleliga heeft als doelstelling de rechten van personen met een visuele handicap te verdedigen. Daartoe zetelt de organisatie in raden waar ze haar eisen kan neerleggen. Michel Magis, onze directeur, vertelt ons waarom deze beleidsadviserende opdracht vandaag nog meer nodig is dan ooit tevoren en waarom deze taak uitgebreid moet worden met het oog op een meer inclusieve samenleving.

Meneer Magis, hoe zou u ons de adviserende taak omschrijven?

“De adviserende taak is een breed begrip. Wij willen via adviesorganen de politiek bereiken, door hen gehoord worden en zo aan beleidsadvisering doen aan de overheid.”

“Dankzij de adviesorganen kunnen leden van deze organen initiatieven op tafel leggen of op vraag van de politici hun mening met kennis van zaken geven over allerlei materies van de doelgroep die ze vertegenwoordigen.”

“Deze organen hebben ook een taak in het beleid voor personen met een handicap. Zo kunnen bepaalde adviesorganen advies uitbrengen over de accreditatie van dienstverleningen voor personen met

Michel Magis, directeur van de Brailleliga.

een handicap, over wetsontwerpen die (on)rechtstreeks betrekking op hen hebben of over nieuwe initiatieven. Ze zijn ook relevant om de rechten van personen met een handicap te verdedigen in allerlei materies.”

Is er een wettelijk kader?

“Ja, maar ze verschillen afhankelijk van het niveau. De wettelijke basis is anders op gemeentelijk, regionaal, gewestelijk, federaal en Europees niveau.”

Onderging de adviserende taak ook de regionalisatie van bevoegdheden rond personen met een handicap?

“Dat klopt. De verschillende adviesraden zijn ontstaan als gevolg van de Staatshervormingen. Vandaag situeren de meeste raden zich op het regionale niveau, maar niet allemaal.”

Wat is de rol van de Brailleliga in dit alles?

“Sinds haar ontstaan behartigt de Brailleliga de belangen van personen met een visuele handicap bij de overheden. Op dit moment is onze organisatie actief in 29 adviesraden!”

Wat zijn de successen en mislukkingen?

“We hebben inderdaad mislukkingen om verschillende redenen gekend. Soms volgt de politiek de raadgeving niet, wat natuurlijk hun goed recht is, of roepen ze eenvoudigweg het advies van de raad niet in. Daarnaast zijn er soms budgettaire redenen. Maar de mogelijkheid hebben om personen met een handicap, verenigingen die personen met een handicap verdedigen, de betrokken overheden en de kabinetten van de bevoegde ministers samen te brengen is al een succes op zich.”

“Succes betekent ook in staat zijn om op eigen houtje de politieke wereld uit te dagen en te reageren op haar (niet) beslissingen. Hoewel de adviesraden niet het laatste woord hebben, wordt hun advies meestal grondig geanalyseerd.”

Worden adviesraden bedreigd door de formatie van de nieuwe regeringen ?

“Dat is moeilijk te voorspellen. Ik heb wel gemerkt dat de zesde Staatshervorming voor heel wat wijzigingen binnen deze adviesraden gezorgd heeft. We moeten dus heel waakzaam blijven dat deze adviserende taak blijft bestaan!”

“Het is helaas duidelijk dat ondanks het VN-Verdrag voor de rechten van personen met een handicap, beleidsmakers nog steeds onvoldoende beseffen welke invloed bepaalde politieke beslissingen hebben op het dagelijkse leven van personen met een handicap.”

“Maar tot slot zou ik willen zeggen dat we, zoals we in het memorandum aan de nieuwe regeringen schreven, de rol en de financiering van adviesraden moeten garanderen waar deze bestaan, en ze uitrollen waar ze niet bestaan. Het is ook noodzakelijk om voor wettelijke verankering te zorgen, zodat deze adviesraden een echte rol kunnen spelen in het besluitvormingsproces.”

Adviesraden voor personen met een handicap.

Adviserende functie.

Een adviesorgaan (adviesraad of overlegorgaan) kan worden gedefinieerd als een verzameling van personen die door een overheidsinstantie zijn erkend als woordvoerder van de belangen die het orgaan wil vertegenwoordigen.

Deze organen zijn gespecialiseerd in de vele gebieden van de politieke besluitvorming: ethiek, gezondheid, handicap, ouderen, jeugd, sport, cultuur, audiovisueel, ruimtelijke ordening, huisvesting, enz.

Zoals uit hun naam af te leiden valt, hebben deze organen de macht en de kennis om adviezen of aanbevelingen uit te brengen, maar niet om te beslissen of te stemmen in een beraadslaging. Afhankelijk van de status kan een adviesraad op eigen initiatief of op verzoek van een overheidsinstantie of een instelling (bijvoorbeeld een wetenschappelijke onderzoeksorganisatie of een zorginstelling voor een ethische kwestie) een advies uitbrengen.

Bevoegde instanties inzake handicap.

In ons land is de bevoegdheid inzake handicap erg versnipperd. Op ieder beleidsniveau zijn er dus adviesorganen. Hieronder vind je enkele voorbeelden uit de 29 adviesraden waar de Brailleliga in zetelt.

- **Gemeentelijk niveau:** Adviesraden voor personen met een handicap in verschillende gemeentes.
- **Regionaal niveau :** de Adviesraad voor Gezondheids- en Welzijnszorg in Brussel, het comité van de tak handicap van AViQ, de Brusselse

Adviesraad Welzijn van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). In Vlaanderen moet de “Vlaamse adviesraad NOOZO¹” tegen eind 2020 actief zijn. De Brailleliga heeft actief meegewerkt aan de oprichting en is momenteel voorzitter van deze adviesraad.

- **Federaal niveau:** Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH).
- **Europees en internationaal niveau:** Belgian Disability Forum (BDF), European Blind Union (EBU).

Deze adviesraden hebben als doel advies uit te brengen over de wetgeving en het gevoerde beleid te evalueren. Deze raden brengen vertegenwoordigers van de overheid en het maatschappelijk middenveld samen. In dit geval gaat het om personen met een handicap, experts en terreindiensten, van wie sommigen afkomstig zijn uit gespecialiseerde verenigingen op het gebied van handicap. Een unaniem advies van een adviesraad is des te krachtiger. Hoewel de overheid niet verplicht is om het advies te volgen, zelfs niet wanneer het unaniem is, is ze zich ervan bewust dat een advies volgen een soort «sociale consensus» is. Die sociale consensus is dan weer noodzakelijk bij belangrijke beslissingen of ingrijpende hervormingen.

¹ “NOOZO: Niets Over Ons Zonder Ons”

DE BRAILLELIGA KOMT NAAR JE TOE.

Het hele jaar door organiseert de Brailleliga evenementen en neemt ze deel aan beurzen. Ze stelt er haar gratis diensten voor aan blinde en slechtziende personen en sensibiliseert er het grote publiek over de visuele handicap.

Jaccede Challenge.

Op 17 september hebben we deelgenomen aan de 3^e 'Jaccede Challenge', georganiseerd door de provincie Luik – Toerisme, in samenwerking met de stad Verviers en de subregionale commissie van AViQ. Deze solidaire dag had als doel om te wijzen op de

toegankelijkheid van zoveel mogelijk openbare plaatsen en toeristische gebouwen, de dienstverleners te sensibiliseren en hen te informeren over bestaande oplossingen om toegankelijkheid te ontwikkelen.

1001Familles.

1001Familles stond in het teken van gezinnen en vooral kinderen. Je kon onze stand bezoeken op zaterdag 28 of zondag 29 september in WEX (Marche-en-Famenne).

Open Bedrijvendag.

De jaarlijkse Open Bedrijvendag vond plaats op zondag 6 oktober. We hadden een stand boven de Lottery Shop. Je kon er namelijk kennismaken met een aantal goede doelen die de Nationale Loterij ondersteunt.

Irhov 200 jaar.

De school Irhov (Institut Royal pour les Handicapés de l’Ouïe et de la Vue) uit Luik vierde zijn 200-jarig bestaan. We waren voor deze gelegenheid aanwezig op hun opendeurdag op 12 oktober. Zo werd er een demonstratie van hulpmiddelen gegeven en konden bezoekers praten met een maatschappelijk assistent, een therapeut van de Dienst begeleiding en een jobcoach.

Seniorenbeurs Charleroi.

Op 19 november hebben we veel bezoekers mogen ontvangen tijdens deze beurs. Deze had tot doel onze samenleving in vraag te stellen op het gebied van levenskwaliteit en de integratie van ouderen. Geïnteresseerden konden kleine hulpmiddelen voor het dagelijks leven uittesten net als een DAISY-speler, een brailleschrijfmachine en spelletjes die je kan uitlenen in onze Spelothek.

Seniorenbeurs in Jette.

Wij waren aanwezig op 21 november tijdens deze 4e editie georganiseerd door de Sociale coördinatie van Jette in samenwerking met de gemeente en het OCMW. Onze maatschappelijk assistenten gaven uitleg over onze dienstverlening. Bezoekers konden ook een DAISY-speler testen om te laten zien hoe je ondanks een visuele handicap toch kunt blijven lezen.

Expo ESF.

In een expo werden een tiental projecten voorgesteld van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Daarbij werd ook ons GOB (Gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdienst) belicht. De expo vond plaats van 7 tot en met 25 oktober in de Galerij Anspach in Brussel.

OB.

Je kon ons van 27 tot en met 29 november met een infostand vinden op het congres Ophthalmologica Belgica (OB) in Brussel.

De Warmste Week.

De warmste en mooiste tijd van het jaar komt er weer aan: de Warmste Week! Van 18 tot 24 december is Brailleliga een van de goede doelen waar iedereen alles voor kan geven. Bij deze willen wij een warme oproep doen aan iedereen om een actie te organiseren, deel te nemen aan een Warmathon, een plaatje aan te vragen of een andere actie te steunen. Wil je graag meer informatie? Mail gerust naar charlotte.santens@braille.be. Samen zorgen we ervoor dat we niemand in de kou laten staan.

Wereld Braille Dag.

Op 4 januari is het Wereld Braille Dag. Het is tevens de geboortedag van Louis Braille. Voor deze gelegenheid wordt Manneken Pis door de Brailleliga verkleed als kleine blinde schooljongen waarbij hij een witte stok vasthoudt en begeleid wordt door een geleidehond.

20 km door Brussel.

Voor de sportievelingen onder ons, noteer alvast zondag 31 mei in jullie agenda! Dan is het weer tijd voor de 20 km door Brussel. Je kan je vanaf januari inschrijven in ons team.

SCALA ZINGT ‘MEISJESNAMEN’ VOOR ONZE 100 JAAR.

Om 100 jaar van luisteren, advies en diensten samen te vieren, organiseert de Brailleliga drie uitzonderlijke concerten op woensdag 1 april, zaterdag 25 april en donderdag 7 mei 2020. De opbrengst van deze avonden zal volledig aan onze vereniging worden geschonken.

Door een van de drie concerten bij te wonen, ontdek je het muzikale universum van Scala, het Belgische vrouwenkoor dat een internationaal publiek heeft weten te veroveren.

SCALA & Kolacny Brothers zingen voor onze 100e verjaardag.

Wij nodigen je uit om ons te vergezellen en te genieten van een prachtig repertoire van liedjes gewijd aan ‘Meisjesnamen’. Dit om hulde te brengen

aan twee uitzonderlijke vrouwen: Élisabeth Michiels en Lambertine Bonjean. 100 jaar geleden hadden deze twee blinde dames een ambitieus plan. Ze wilden hun lotgenoten in België helpen: de Brailleliga zag het levenslicht.

Sinds haar ontstaan groeide de vzw ieder jaar een beetje. Vandaag begeleidt de Brailleliga meer dan 15.000 blinde en slechtziende personen op weg naar meer zelfstandigheid.

100 jaar aan de zijde van blinde en slechtziende personen, dat verdient een concert met applaus!

Maak je omgeving warm voor dit concert en kom luisteren naar het prachtige koor 'SCALA & Kolacny Brothers' in Brussel (Bozar, 01/04/2020), Charleroi (Palais des Beaux-Arts, 25/04/2020) en Gent (Capitole, 07/05/2020).

Heb je nog geen tickets? Je kan voor kaartjes terecht bij de ticketverkoop van de drie zalen.

Voor meer informatie kan je ons contacteren via 02 533 33 33 of 100jaar@braille.be.

VRIJWILLIGERS IN DE KIJKER: ACHTER DE SCHERMEN BIJ DE TOMBOLA.

De 69e Grote Tombola van de Brailleliga is afgelopen. Wij willen alle deelnemers van harte bedanken! We willen ook onze trouwe tombolamedewerkers Jacqueline, Yvonne en Luc bedanken voor hun trouwe hulp. Ieder jaar helpen zij mee bij de organisatie. Dankzij hen worden alle deelnames geregistreerd, de tombolabiljetten afgedrukt en de vele vragen via mail en de telefoon beantwoord.

In het 4e nummer van De Witte Stok van vorig jaar hadden we al een gesprek met Jacqueline en Yvonne. Elke week komen deze dynamische dames langs

om alle tomboladeelnames te registeren. Nadien moeten de tombolabiljetten afgedrukt en de verzending voorbereid worden. Die laatste taak neemt Luc, sinds anderhalf jaar vrijwilliger bij de Brailleliga, op zich. Laat ons samen wat meer te weten komen over deze aangename goedlachse man.

Luc.

Hallo Luc! Kan je mij vertellen wat je band is met de vereniging? Hoe ben je bij de Brailleliga terechtgekomen?

“Ik kende de Brailleliga al via mijn slechtziende vrouw. Zij is al vele jaren vrijwilliger voor onder andere de rondleidingen. Enkele maanden voor ik op

pensioen ging in februari 2018 zag ik een zoekertje in De Witte Stok dat mijn aandacht trok. De Omzettingdienst zocht vrijwilligers om boeken te helpen voorbereiden die omgezet worden in grootletterdruk, spraaksynthese of in braille. Ik legde een kleine test af en sindsdien kom ik elke donderdagnamiddag naar de Brailleliga.”

De tombolabiljetten verwerken is dus een nieuwe taak voor jou?

“Ja, ik kende de Tombola al want we nemen elk jaar deel. Maar het is de eerste keer dat ik elke donderdagochtend help om de biljetten voor te bereiden voor verzending. Iedere ochtend word ik toch om 5.45 uur wakker, dus ik sta vroeg op. Vaak ga ik ook naar het economaat om de informatiemapjes voor de bezoekers klaar te maken en ik help nog steeds op de Omzettingdienst in de namiddag.”

Heb je nog een leuke anekdote die je graag wilt delen met onze lezers ?

“Ik heb niet direct een anekdote die ik wil vertellen maar ik wil het volgende wel even delen. Wanneer je je in de wandelgangen van de Brailleliga bevindt, begroet iedereen je hartelijk. Medewerkers, vrijwilligers, leden, bezoekers, iedereen is zo vriendelijk, zelfs in de kelder! Het is een warme omgeving om vrijwilliger in te zijn.

Heb je zelf al tombolabiljetten gekocht dit jaar? Welke prijs zou je graag winnen?

“Natuurlijk! Eerlijk gezegd heb ik geen voorkeur voor een prijs. Ik neem aan de Tombola deel om de Brailleliga te steunen. Ik denk dat dat de voornaamste beweegreden is van de meeste deelnemers.”

De resultaten van de Tombola van 2019 zijn beschikbaar op onze website www.braille.be/tombola. We hopen dat het geluk aan jouw kant stond!

Indien je vragen je hebt over de Tombola, aarzel niet om te bellen naar het nummer 02 533 33 33 of een mail te sturen naar tombola@braille.be. Onze behulpzame collega Kelly helpt je met veel plezier verder. Iedereen kan op haar rekenen om een oplossing voor je probleem te vinden of om op al je vragen te beantwoorden.

ONS VERDRIET.

Na het overlijden van de **heer Luc Clinquart** in september heeft zijn moeder iedereen die zijn medeleven wilde betuigen opgeroepen om dit te doen via een bijdrage aan de Brailleliga. Deze donatie zal dienen om wetenschappelijk onderzoek te financieren. Zijn broer Thierry is lid van onze vereniging.

Naar aanleiding van het overlijden van **Janne Vanlkersn** riep de dochter op om een gift te doen aan onze vereniging.

Ter nagedachtenis van **mevrouw Flore Fichet**, **mevrouw Christiane Daems** en **mevrouw Ann Overath** werd aan hun naasten gevraagd om een gift over te maken aan de Brailleliga.

De **heer René Denoulet** was als slechtziend persoon lid van de Brailleliga. Hij overleed in mei. Zijn echtgenote riep op aan personen die hun medeleven wensten te betuigen om dit te doen via een gift aan onze vereniging.

Na het overlijden van **mevrouw Arlette De Backer** in juni drukten haar zoon en dochter hun wens uit om een gift te doen aan de Brailleliga.

De **heer Maxime Georges** is in juni overleden. Hij was lid van onze vereniging en ter nagedachtenis riep zijn echtgenote op om een gift te doen. Deze giften

zullen worden gebruikt voor de opleiding van blindengeleidehonden. Ter nagedachtenis van **mevrouw Claire Pirson**, die in juni overleed, stelde haar zoon aan hun naasten voor om een gift over te maken aan onze vereniging.

We danken alle personen voor dit mooie gebaar.

ONZE VREUGDE.

Francesco en Antonella vierden hun 20ste huwelijksverjaardag. Ze stelden voor om een gift te doen aan de Brailleliga in plaats van hen een geschenk te geven. De giften zullen bijdragen in de aankoop van blindengeleidehonden.

Henri en Simone Demaret riepen naasten op om naar aanleiding van hun trouwfeest een gift over te maken aan de Brailleliga.

We danken alle personen voor dit mooie gebaar.

Vergeet onze wenskaarten niet!

Wist je dat we het hele jaar door wenskaarten aanbieden? Onze catalogus biedt een breed gamma aan met verschillende thema's waaruit je kan kiezen: landschappen, bloemen, dieren, tuinen, stranden, enz. Een kaartje krijgen doet altijd plezier. Je kan onze catalogus raadplegen via www.braille.be/nl/steun-ons/wenskaarten of je kan ons team van de wenskaarten elke maandag telefonisch bereiken via 02 533 32 11. Dit van 10 uur tot 16 uur. Alvast hartelijk bedankt!

En u?
HOE
KIJKT U
naar de
toekomst?

Met de steun van
Degroef Petercam

degroofpetercam.be

Imagine Tomorrow since 1871

 Degroef
Petercam

A photograph of a woman with short brown hair and glasses, wearing a bright yellow sweater and large brown headphones. She is smiling and holding a black Braille reader device in her right hand. The device has a screen with Braille characters and a numeric keypad. The background is a light blue wall with a large green circular graphic overlay on the right side.

Bedankt aan de spelers van
de Nationale Loterij: dankzij
hen steunt de Nationale Loterij
dit jaar opnieuw
de Brailleliga.

#IEDEREENTELTMEE

 Nationale
Loterij